

**בס"ד. משיחות ש"פ במדבר, ערב חג השבועות
ויום ב' דחג השבועות ה'תנש"א.**

תרגום מאידית

ליום השני בשבוע⁴, ולאחרי זה – אסרו חג – ביום השלישי בשבוע. כל הענינים, ובפרט הקשורים עם הקביעות ע"פ תורה של הימים-טובים והפרשיות בתורה⁵, הם בהשגחה פרטית⁶ ובתכלית הדיוק. ומזה מובן, שמקביעות זו דחג השבועות ישנה הוראה מיוחדת המדגישה עוד יותר ונותנת תוספת כחות גם במילוי כללות הכוונה דיום-טוב זה.

ב. השייכות דחג השבועות, זמן מתן תורתנו, עם שבת – מודגשת במאמר חז"ל⁷: "דכולי עלמא בשבת ניתנה תורה לישראל".

כיון שהענינים הם בתכלית הדיוק (כנ"ל), ועאכו"כ הקשורים עם הענין הכללי דמתן-תורה, מובן שזה ש"בשבת ניתנה תורה" (וכן הוא "לכולי עלמא") הוא מכיון של(ניתנת ה)תורה ולשבת ישנה שייכות פנימית.

ויש לומר אחד הביאורים בזה⁸: שבת ענינה – מנוחה. כמאחז"ל⁹ "מה ה' העולם חסר מנוחה, באת שבת באת מנוחה". ובלשון ברכת המזון דשבת

א. דובר פעמים רבות, שבנוסף לתוכן הכללי של יום-טוב שבו שוות כל השנים, ישנם גם לימודים מיוחדים מהקביעות המיוחדת של היום-טוב בשנה מסויימת, המדגישים ומבחינים – ומוסיפים כחות בביצוע – הלימוד הכללי של היום-טוב בכל השנים.

שנה זו מתייחדת בכך שחג השבועות בא מיד לאחר יום השבת; זאת אומרת, שהעבודה דחג השבועות נעשית עם ותחת ההשפעה דיום השבת קודש, ובפרט שאין ביניהם שום הפסק דימי ועובדין דחול. באופן שישנה חזקה של שלשה ימי-קדושה וצופים¹.

ושבת זו היא גם – שבת פרשת במדבר².

קביעות כזו מחולקת גם בכך שהיום הראשון דחג השבועות הוא ביום ראשון בשבוע, שהוא בדוגמת יום ראשון דמעשה בראשית, כמובן מהשיר של יום זה³; ובהמשך לזה באים מיד

(1) ראה בארוכה המכתבים כלליים דתחלת שנה זו, ושיחת ש"פ האזינו ש.ו. (לעיל ח"א ע' 11 ואילך) – ביאור העילוי דקביעות שנה זו, שמיימי ר"ה, וימים ראשונים ואחרונים (בחו"ל) דסוכות, נכנסו תיכף ליום השבת, וכן ב"ט כסלו, ובימי הפורים. ועוד. וכמדובר כמ"פ במשך השנה העילוי וההדרגה דענין של שלשה (חזקה) בשנה זו – ראה מכתב י"א ניסן ש.ו. (לעיל ע' 10 ואילך). ועוד.

(2) ש"המנהג הפשוט שיהיו קורין במדבר סיני קודם עצרת" (רמב"ם הל' תפלה פי"ג ה"ב. טוש"ע או"ח סתכ"ח ס"ד).

(3) ראה לקו"ת שה"ש כה, סע"א: "אנו מונין היום יום ראשון בשבת .. וקשה הרי כבר עברו רבבות ימים משימ"ב עד עתה ואיך איך אומרים היום יום ראשון כר, אלא .. כל יום א' הוא ממש

יום ראשון כמו יום א' של ששת ימי בראשית כר". וראה גם סה"מ תשי"ד ע' 192. וראה הנסמך בהערה 27.

(4) ובארץ ישראל יום השני הוא אסרו חג.
(5) ראה של"ה חלק תושב"כ ר"פ וישב (רצו, א).

(6) כש"ט הוספות סקי"ט ואילך. וש"נ.
(7) שבת פו, ב.

(8) ראה גם (באר"א) תר"א יתרו ע, ג. ויקהל פה, א ואילך. ובכ"מ.

(9) פרש"י בראשית ב, ב. פרש"י מגילה ט, א (ד"ה ויכל). וראה בר"פ פ"י, ט ובמתנות כהונה שם (ד"ה "שאנין") בשם חז"ל.

ג. הביאור בכך שמנוחה נפעלת דוקא ע"י שבת ותורה (מתן תורה וקבלת התורה):

העולם מצד עצמו נברא באופן דשינוי ותנועה (היפך המנוחה, "חסר מנוחה")¹⁹, ולכל לראש – השינויים דכללות ענין הזמן (יום ראשון, יום שני וכו'), שענינו וגדרו הוא – חילוף ושינוי דעבר הוה ועתיד (ובכללות – קדימה ואיחור), וכל הנבראים שבעולם (שגדרו הוא זמן ומקום)²⁰ כפופים לשינויי הזמן, באופן שהם משתנים כל הזמן²¹; ונוסף לזה ישנם השינויים הפרטיים של כל נברא בעולם.

ולהוסיף, שגם ההתחלקות דמקום – חילוקי הדרגות דמעלה ומטה, והשינויים ממקום למקום – קשורים עם היפך המנוחה (ואדרבה – שינוי), כיון שכל מקום יש לו ענינים והנהגות שונות כו', והליכה ממקום אחד למקום אחר קשורה בטלטול²² ושינוי ממקומו

(מיוסד על לשון המשנה¹⁰) "הרחמן הוא ינחילנו ל'יום שכולו שבת ומנוחה לחיי העולמים"¹¹. ובהדגשה יתירה – בלשון תפלת מנחה דשבת¹²: "יום מנוחה .. מנוחת שלום .. מנוחה שלימה שאתה רוצה בה" (ובכמה מקומות עוד לשונות של מנוחה).

ענין המנוחה בעולם נפעל בשלימותו ע"י מתן תורה – כמאחז"ל¹³ על הפסוק¹⁴ "ויהי ערב ויהי בוקר יום הששי", "ה' יתירה למה לי, מלמד שהתנה הקב"ה עם מעשה בראשית ואמר להם אם ישראל מקבלים התורה אתם מתקיימין ואם לאו אני מחזיר אתכם לתוהו ובוהו"¹⁵, כמש"כ¹⁶ "ארץ יראה ושקטה", "בתחלה יראה ולבסוף (במ"ת) שקטה"¹⁷.

ולכן סביר להו "דכולי עלמא (ש)בשבת ניתנה תורה", כיון שע"י נתינת וקבלת התורה נפעלה מנוחה ו"שקטה" דעולם, שלימות הענין ד"באת שבת באת מנוחה" (שהיתה "חסר" בששת ימי בראשית, קודם שבאה השבת)¹⁸.

מלמעלה*), ע"ד העילוי של כל המצוות לאחר מ"ת לגבי קיומם לפני מ"ת. (ב) ועיקר: פעולת מנוחת שבת בעולם היא על התנאי (שעשה הקב"ה עם העולם בתחלת בריאתו) שישאל יקבלו את התורה (כולל – מצות שבת). וקיום התנאי פעל מנוחה בעולם למפרע (בתחלת בריאתו).
19) ראה בארוכה תפארת ישראל (להמהר"ל) פ"מ.
20) ראה שעה"ה"א פ"ז (פב, א). לקו"ת בהר מא, ב. ברכה צח, א. ובכ"מ. – וראה לקו"ש חכ"ו ע' 61 ואילך.
21) כמאמר "כל הוה נפסד", תינוק משונולד מתחיל להתייבש (ראה בחיי בראשית א, כח).
22) ובפרט טלטולי גברא דקשין מדאיתא (כתובות כח, א. סנהדרין כו, א).

(* ע"ד שמונחת העולם (נח מלשון מנוחה ונייחא (ראה פרש"י בראשית ה, כט. ב"ר פ"ל, ה)) שנעשה ע"י המבול ("לא ישבותו" (נח ח, כב)) היא נעלית יותר מהמנוחה שנפעלה ע"י השבת במעשה בראשית קודם המבול.

10) תמיד בסופה.
11) שכל שבת הוא מעין (וההכנה לה) ה"יום שכולו שבת ומנוחה" (ראה המשך תע"ב ח"ב ע' א'קכח. ועוד).
12) הטעם שאומרים זה דוקא בתפלת מנחה דשבת י"ל – כי אז הוא גילוי דשלימות מנוחת שבת. אבל ענין זה שייך לכל היום, כמפורש בהתפילה: "יום מנוחה".
13) שבת פח, א. וראה גם ע"ז ג, א.
14) בראשית א, לא.
15) הששי משמע הששי המיוחד .. ששי בסיון שניתנה בו תורה (פרש"י שבת שם).
16) תהלים עז, ט.
17) שבת שם. ע"ז שם.
18) ומה שאחז"ל ש"באת שבת באת מנוחה" ביום השביעי למעשה בראשית (ריבוי שנים לפני מ"ת – י"ל: א) מנוחת שבת בעולם שנעשה במ"ת (לאחרי הציווי לישראל על קיום מצות שבת) הוא באופן עולה יותר ממנוחת שבת לפני מ"ת (הבאה

ומצבו הקודם.²³וקביעות במקום.³⁰

והשלימות בענין זה נפעל במתן-תורה – כשבנ"י קבלו את התורה מהקב"ה, כיון שזוהי התכלית שלשמה נברא העולם (בשביל התורה ובשביל ישראל³¹), וכאשר נפעלת בגלוי תכלית כל הבריאה – שהיא תכלית אחת ויחידה – באופן שנגרש בכל העולם, בכל פרטי העולם (זמן ומקום)³² – הרי זה מביא מנוחה בכל העולם, ע"י קיום התנאי "שהתנה הקב"ה עם מעשה בראשית.. אם ישראל מקבלים התורה אתם מתקיימין".

והביאור בזה – כפי שהוא בפשטות הדברים, בטבע בני אדם: כאשר אדם אינו מרגיש את הכוונה והתכלית בחייו (ש"אני נבראתי לשמש את קוניי"³³), אינו יכול להיות במנוחה והתיישבות אמיתית, כיון ששינויי הזמן והמקום וכל ריבוי הפרטים ופרטי פרטים שבחייו גורמים אי-שקט תמידי, ש"חוצה" אותו; דוקא כאשר הוא מרגיש את הכוונה והתכלית הטמונה בכל הפרטים,

יום השבת הביא מנוחה בעולם ("באת שבת באת מנוחה")¹⁹, כיון שהבריאה נסתיימה בששת ימי בראשית, ויכולו השמים והארץ וכל צבאם, ויכל אלקים גו' מלאכתו אשר עשה"²⁴, ונגרש בכל העולם ובכל פרטי העולם – בכל השינויים וחילוקי דרגות דזמן ומקום – איך שהכל נברא מה' אלו²⁵, הכוונה אחת דהקב"ה בכל פרטי הבריאה, שהיא נעלית משינויי הזמן והמקום²⁶, ולכן הרי היא מביאה מנוחה בכל הבריאה, בהיותה קשורה עם "מנוחה", הן בזמן – כידוע²⁷ ששבת היא עלי' שלמעלה מבחי' זמן, ולכן מתחילים אח"כ לספור שוב: יום ראשון בשבוע וכו', והן במקום – כמ"ש²⁸ "שבו איש תחתיו אל יצא איש ממקומו ביום השביעי"²⁹, מנוחה

(23) וכמוכן גם מדיני התורה בנוגע לשינוי מנהגי האדם לפי מנהגי המקום שהלך לשם או לפי המקום שיצא משם (ראה לדוגמא פסחים רפ"ד. ועוד).

בראשית ב, א"ב.

(24) ראה חינוך מצוה לב, שאיסור מלאכה בשבת הוא כדי "לקבוע בנפשותינו אמתת חידוש העולם כו' ונזכר ביום אחד בכל שבוע ושבוע שהעולם נברא בששה ימים חלוקים ובשביעי לא נברא דבר, ובכל יום יום נבראו ענינים חלוקים להורות על הרצון פשוט כו'". וע"פ המבואר בפנים יובן יותר לשון החינוך "בכל יום יום נבראו ענינים חלוקים להורות על רצון הפשוט" – כי במנוחת שבת נתגלה אחדותו ית', הרצון אחד, בכל פרטי חילוקי הבריאה.

(26) ראה גם לקו"ש חט"ו ע' 55 ואילך.

(27) לקו"ת וסה"מ תש"ד שבעה ערה 3. אוה"ת שבעות ע' פו. ברכה ע' א'תצא. א'תצט. ובכ"מ. (28) בשלח טז, כט.

(29) ואף שאיסור זה (יציאה ממקומו) הוא על "אלפיים אמה" של תחום שבת (עירובין נא, א*) וגם זה הוא דוקא מחוץ לעיר, אבל מותר לאדם לצאת ממקומו הקבוע (רשות היחיד שלו) ולהלך כל העיר וחוצה לה אלפיים אמה (ראה רש"י עירובין

(* ראה הדיעות בזה – שו"ע אדה"ז רסשצ"ו. ועוד.

מא, ב ד"ה כאליו. ועוד), הרי מדויק ל' הכתוב "אל יצא איש ממקומו", מובן, שכל זה נכלל ב"מקומו" של האדם, ואין בזה גדר טלטול והיפך הקביעות והמנוחה. וראה שו"ע אדה"ז או"ח סשצ"ו ס"א: "עד אלפיים נקרא מקומו כו'", עיי"ש.

(30) ואף שאמרנו חז"ל בנוגע להמסעות במדבר "על פי ה' יחנו על פי ה' יסעו כמאן דקביע להו דמי" (בעלותן ט, ית. כג. עירובין נה, ב). מ"מ אי"ז שלימות הקביעות ומנוחה – כפי שהוא ביום השבת. והרי בפשטות לא היו המסעות בשבת (כיון שקשור לכמה מלאכות וכו').

וע"פ המבואר לקמן בפנים (סי"ב), יש לומר, שממנוחת שבת (ש"מיני מתברכין כולהו יומין" (ראה זה"ב סג, ב. פה, א)) נמשך הכה לקביעות ומנוחה גם במסעות שבמדבר, שהוא היפך ממקום מנוחת האדם ("בארץ לא עבר בה איש ולא ישב אדם שם" (ירמי' ב, ו)).

(31) פרש"י ר"פ בראשית. ובכ"מ.

(32) ראה זבחים קטז, א. וראה תנחומא שמות

כה. שמו"ר פ"ה, ט. פרש"י יתרו כ, ב.

(33) משנה וברייאתא סוף קידושין.

העבודה (מתוך מנוחה) היא דוקא כאשר בכל פרטי עבודת היהודי נרגשת נקודה אחת ויחידה: "אני (לא³⁷) נבראתי (אלא³⁷) לשמש את קוני".

וכפי שזה בקיום המצוות: נוסף על הכוונה הפרטית בכל מצוה ומצוה (מהתרי"ג מצוות), צריכה להיות (קודם לכן) הכוונה הכללית³⁸ כנוסח ברכת כל המצוות – "אשר קדשנו במצוותיו וצונונו" (ורק לאחר זה מזכירים את המצוה הפרטית), הכוונה בכל המצוות שמקיימים את רצונו של הקב"ה³⁸.

ובלשון המשנה³⁹ והובא להלכה בהתחלת השו"ע⁴⁰ – "לעשות רצון אביך שבשמים" (לאחרי שמונה את ארבעת אופני העבודה: "הוי עז כנמר וקל כנשר רץ כצבי וגבור כארי"), ובדיק הלשון "רצון אביך" ולא "מצוות אביך":

"מצוות" קאי (גם) על התחלקות המצוות לפרטים – תרי"ג מצוות דוקא, "לא תוסיפו גו' ולא תגרעו"⁴¹, וכל מצוה מחולקת מכל שאר המצוות באופן קיומה וכו', עד ש"אין עושין מצוות חבילות חבילות"⁴², "דבעינן שיהא לכו פנוי למצוה אחת"⁴³. משא"כ "רצון" הוא למעלה מהתחלקות (ושינוי דרגות) – רצון הוא אחד ויחיד, הן בנוגע לפרטי הדבר שהוא רוצה, הרי

הרי זה מביא לו מנוחה, שהיא למעלה מתנועה ושינוי דפרטי החיים, ובמילא – לשלימות האדם, וכפי שרואים בפשטות שאדם נמצא בשלימות יתירה כאשר יש לו מנוחה, מנוחת הנפש ומנוחת הגוף.

יתירה מזו: זה מביא מנוחה לא רק להאדם עצמו, אלא גם לכל הענינים שהוא עושה בעולם, שהם נעשים בשלימות יתירה וביתר הצלחה כאשר הם נעשים מתוך מנוחה, עד שזה מביא מנוחה בכל העולם כולו.

ועד"ז מובן גם, להבדיל, בנוגע למתן-תורה: כאשר בני" קבלו את התורה נתגלתה התכלית דכל הבריאה – בשביל התורה ובשביל ישראל, שבני" יקבלו תורה ומצוות ויקיימו אותם, וישפיעו גם על אוה"ע שיקיימו את ז' מצוות בני נח שלהם³⁴, ועי"ז יעשו מכל העולם דירה לו יתברך בתחתונים³⁵. לכן הביא זה מנוחה ("שקטה") בכל העולם.

עד שזמה נמשכת מנוחה גם בפרטי ושינוי הזמן והמקום – ע"ד מנוחת שבת, ש"מיני" מתברכין כולהו יומין³⁶, ששת ימי הבריאה, כאשר עסוקים במלאכת העולם (הסדר דתנועה ושינוי) – שגם כאשר עסוקים עם פרט שבפרט, נמצאים במנוחה, ועושים כל פרט מתוך מנוחה, במילא ה"ז נעשה בשלימות.

ד. ובפרטיות יותר – בעבודת השם:

אע"פ שבעבודת יהודי ישנם כו"כ פרטי דרגות ואופנים – שלימות

(37) גירסת המלאכת שלמה ועוד, קידושין שם.

(38) ראה תניא רפמ"א. שער האמונה פי"ג. עטרת ראש דרוש לעשי"ת נח, ב ואלך. המשך תרס"ו ע' נו. סה"מ מלוקט ח"ב ע' נו.

(39) אבות פ"ה מ"ב.

(40) טור ושר"ע אדה"ז או"ח רס"א.

(41) ואתחנן ד, ב. ובפ' ראה יג, א: לא תוסף עליו ולא תגרע ממנו.

(42) ברכות מט, א. וש"נ.

(43) תוד"ה לפי – מר"ק ה, ב.

(34) ראה רמב"ם הל' מלכים פ"ח ה"י: צוה משה רבינו מפי הגבורה לכוף את כל באי העולם לקבל מצוות שנצטוו בני נח.

(35) ראה תנחומא נשא טז. שם בחוקתי ג.

במדב"ר פי"ג, ו. תניא פל"ו.

(36) נסמן בהערה 30.

באופן ד"אם רץ לבך שוב לאאד"מ⁵⁰, ולכאורה אינה מובנת תוספת תיבת "לאחד". לכאורה ה" מספיק לומר "אם רץ לבך (צריך להיות) שוב", כמ"ש⁵¹ "והחיות רצוא ושוב". ואדרבה: העבודה שבלב קשורה דוקא עם תנועה דרצוא ושוב, עד שחיות האדם ע"י השפעת הדם מן הלב תלוי בכך שתמיד יהי' דפיקו דליבא, תנועה תמידית דרצוא ושוב, ועד"ז מובן בנוגע לעבודה שבלב (אהבה), שצריכה להיות באופן דרצוא ושוב, הרצוא מביא לשוב (בכלים), ולאח"ז מביא השוב לרצוא נעלה יותר, ואח"כ מביא השוב לרצוא נעלה יותר, ולאח"ז לשוב נעלה יותר וכן הלאה. משא"כ "שוב לאאד"מ מדגיש שהשוב צריך להיות לדבר אחד ויחיד – לא לריבוי, ואפילו לא שתי תנועות דרצוא ושוב!;

ויש לומר הביאור בזה: שלימות העבודה היא דוקא מתוך מנוחה, עד שאפילו במקום דשינוי ותנועה (רצוא ושוב), יהי' ענין המנוחה. וזה נפעל דוקא על-ידי-זה שנורגש רצון ה' – רצון אחד (הכוונה ותכלית אחת) – בכל פרטי העבודות. ולכן אומרים ש"אם רץ לבך שוב לאאד"מ: תכלית השוב צריך להיות לא (רק) להגיע לרצוא נעלה יותר, אלא "לאאד"מ – לקיים את רצונו של הקב"ה. ז.א. שהוא מרגיש בזה לא את שינוי התנועה דלבו (רצוא או שוב), אלא את קיום רצונו של הקב"ה שהוא "אחד" (ובזה אין שום נפק"מ אם זה רצוא או שוב). ויתירה מזה (כלשון הידוע⁵²): – אפילו נצטוונו לחטוב עצים.

הרצון בכל פרט הוא בשוה, והן בנוגע לכללות הענינים, הרי "אין הרצון משתנה לפי אופן הענינים שהרצון בהם", "נאמר שבדבר זה הרצון הוא באופן כך ובדבר זה הרצון הוא באופן כך"⁴⁴.

ולכן נאמר הלשון "לעשות רצון אביך שבשמים" – כיון ששלימות העבודה (מתוך מנוחה) היא בכך שבקיום כל המצוות תורגש נקודה אחת ויחידה – שמקיימים בזה את רצונו של הקב"ה.

ואח"כ ה"ז נמשך גם בפרטי המצוות, כפי שכל מצוה היא "במקומה" (כמצוה פרטית) – כידוע שכל מצוה כלולה (ויש בה מעין) מכל שאר המצוות, ולכן "העוסק במצוה פטור מן המצוה"⁴⁵, כיון שהיא כוללת בתוכה את שאר המצוות, במילא ע"י קיום מצוה זו הרי זה "כמו שמקיים גם זה"⁴⁶ (המצוה שני)⁴⁷.

ה. ענין הנ"ל רואים בהדגשה במצות אהבת ה' [שכוללת את כל מ"ע⁴⁸, וגם את מצות יראת ה' הכוללת את כל מצוות ל"ת⁴⁸] – "ואהבת את ה' אלקיך בכל לבבך"⁴⁹:

אהבה שבלב קשורה דוקא עם תנועה ושינוי – בבחי' רצוא ושוב. אעפ"כ איתא שהעבודה צריכה להיות

44) סה"מ קונטרסים ח"ב ע' שיב. וראה גם שם ע' שנ. סה"מ תרס"ה ע' רסח. ובכ"מ. לקו"ש ח"ג ע' 67 ואילך.

45) סוכה כה, א.

46) צפע"ו כללי התורה והמצוה בערכו. וראה שיחת ש"פ מקץ ש.ו. ס"ד (לעיל ח"ב ע' 59). וש"ג.

47) ומ"מ לא נאמר "מצוות" (אלא "רצון אביך שבשמים"), כי גם בהעוסק במצוה שפטור מן המצוה (מפני שכולל בזה כל המצוות) ה" ניכר החסרון "בריחא דלבושייכו" (ראה המשך תרס"ו ס"ע סח ואילך).

48) תניא רפ"ד. ובכ"מ.

49) ואתחנן ו, ה.

50) ספר יצירה פ"א מ"ח. – בס"י שלפנינו: שוב למקום. וראה אוה"ת יתרו ע' התקעח. ע' התקפא. סה"מ תרנ"ט ע' ריג בהערה. – ובתקו"ז בהקדמה (ז, א): אם רץ לבך שוב לאחור (נ"א לאחד). ובכסא מלך כתב ע"ז שוב לאחד גרסין.

51) יחזקאל א, יד.

52) ראה לקו"ת שלח מ, א.

ריבוי גדול ואדיר, "אלף אלפים ישמשוני" ורבו רבבון קדמוהי יקומו"ן⁵⁶, עד ש"לגדודיו אין מספר"⁵⁷. או שהוא (העשיר) יבקש אפילו גילויים נעלים בעבודת ה' – אהבה ויראה (כסף וזהב רוחניים) וכיו"ב, עד הגילויים דדרגות וספירות הכי נעלות בסדר השתלשלות, שלמרות גדלותן – הרי הן קשורות עם חילוקי דרגות, לא "שוב לאחד", הקב"ה בעצמו (ה' אחד), ובמילא גם אין לו מנוחה בשלימות כיון שנרגשים אצלו חילוקי הדרגות שלמעלה (כנ"ל);

משא"כ תפלה לעני – אחד שעומד בתכלית הביטול (כעני) – הרי דוקא בגלל ביטולו (והעדר ההשגה בהגילויים שלמעלה), מתבטאת תפלתו ב"לפני ה' ישפוך שיחו", לדבר עם המלך בעצמו, עצמותו ית', ע"ד אני מתפלל לדעת זה התינוק⁵⁸, שתינוק אינו יודע אודות ספירות וגילויים וכו', אלא אודות "אלוקה מצוי"⁵⁹ עצמותו ית', לא שייך (שלמעלה) מכל הגילויים והתוארים.

ודוקא ע"י תכלית הביטול דעבר – שעל-ידי-זה נעשה "עבד מלך מלך" (כנ"ל) – מקבל הוא אח"כ גם את כל הגילויים ועשירות דהקב"ה, מידו המלאה הפתוחה הקדושה והרחבה⁶⁰ [כפי שהי' אצל משה רבינו, שע"י הביטול בתכלית שלו, "ונחננו מה"⁶¹, היתה אצלו גם עשירות⁶², "תפלה למשה"⁶³, תפלת עשיר⁶⁴]. באופן שגם

ועי"ז נמשך אחר-כך ה"לאחד" גם בפרטי העבודות ופרטי תנועות הלב, רצוא ושוב.

ו. וזה נפעל ע"י ביטול האדם להקב"ה, שהוא מרגיש שכל מציאותו היא רק עבד לה' "לשמש את קוני". ודוקא ע"י ביטולו כעבד לה' – נעשה "עבד מלך מלך"⁵³, שנעשה (דבר אחד עם) מציאות המלך (כביכול).

וע"ד הפירוש הידוע בחסידות⁵⁴ עה"פ⁵⁵ "תפלה לעני כי יעטוף ולפני ה' ישפוך שיחו", שתוכן ה'תפלה לעני" היא בזה ש"לפני ה' ישפוך שיחו", כיון שעל-ידי-זה שעומד בתכלית הביטול, הרי תפלתו היא דוקא לדבר עם הקב"ה בעצמו.

עד"מ החילוק בין עני ועשיר כפשוטו: עשיר – בגלל השגתו בעשירות – יכול לפעמים לבקש את הגילויים של המלך, כסף וזהב וכיו"ב, כפי שהמלך נמצא מחוץ לארמון שלו, לבוש בלבושים ומוקף בשרי המלך, עבדי המלך צבא המלך וכו', במקום לדבר עם המלך עצמו כפי שהוא נמצא בחדרו. משא"כ עני – דוקא משום שאין לו כלל השגה בגילויי המלך, מבקש לדבר דוקא עם המלך ובמילא לבד בחדרו.

ועד"ז בעבודת ה': תפלת עשיר – בגלל השגתו בגדלותו ית', הגדלות דסדר השתלשלות, מלאכי השרת (שרפים חיות ואופנים), עד בעשר ספירות וכו' – יכולה להיות בכך שיבקש את הגילויים הגדולים שלמעלה כפי שהמלך נמצא לבוש בלבושים ומוקף במשרתי המלך, מלאכי עליון, שהם

53 ספרי ופרש"י דברים א, ז. ובשבעות מז,

ב: עבד מלך כמלך.

54 כש"ט סצ"ז. אור המאיר פ' וישלח.

55 תהלים קב, א.

56 דניאל ז, י.

57 איוב כה, יג. וראה חגיגה יג, סע"ב.

58 שרש מצות התפלה להצ"צ פ"ח (דרימ"צ

ק"ח, א).

59 תו"א וירא יד, ב.

60 נוסח ברכה השלישית דברהמ"ז.

61 בשלח טז, ז.

62 נדרים לח, א.

63 תהלים צד"ק, א.

64 ראה זח"א קסח, ב. וראה ד"ה תפלה למשה

תרי"ס (ע' מט ואילן). תשכ"ט (לעיל ע' 15) –

העבד (בנ"י) – נפעל בשלימות ובגלוי במתן-תורה:

במ"ת ה' הגילוי ד"אנכי ה' אלקיך"⁶⁸, גילוי עצמותו ית' בראי' חושיית⁶⁹, "אתה הראת לדעת"⁷⁰, וההקדמה לזה היתה הביטול בתכלית דעם ישראל, על-ידי-זה ש"הקדימו ישראל נעשה לנשמע", ועי"ז קשרו המלאכים לכאור"א מישראל "שני כתרים אחד כנגד נעשה ואחד כנגד נשמע"⁷¹, ובפרטיות יותר – ישנם ה"ג' עטרות" שבני המדינה עשו למלך⁷², שבנ"י נתנו להקב"ה, ו"נתן בראשו אחת ושתים בראשם של בניו"⁷². דוקא ע"י ביטול העם נעשה הכרת המלך, כיון שביטולם מגיע "לפני הוי", בעצמותו ומהותו ית', ושם נתעורר ומשם נמשך רצונו להיות מלך, ועל-ידי-זה מתהווה כל סדר השתלשלות, עד עשי' למטה (כמבואר בדרושי ראש השנה⁷³).

וכפי שהי' במתן תורה בפשטות, שיחד עם זה שהי' "קבלו מלכותי" – נקודה אחת בכל הענינים, הי' אח"כ "אגזור עליכם גזירות"⁷⁴, פרטי המצוות. אבל באופן שבכל הפרטים ישנה מנוחה שבאה ע"י הנקודה האחת שבכל המצוות.

ועד"ז בתורה עצמה – נוסף על גילוי התורה מלמעלה, "וירד ה' על הר סיני .. וידבר אלקים את כל הדברים האלה לאמר"⁷⁵, ניתנה התורה באופן

בחילוקי הדרגות הסדר השתלשלות נרגשת אחדותו ית', וגם במקום השינוי ותנועה יש לו שלימות המנוחה.

ויש לומר שענין זה מרומז גם בתיבת "מלך" ("עבד מלך מלך"), ר"ת מוח לב כבד⁶⁵:

החילוק בין מוח ולב הוא, שהמוח אינו מתנענע. ואדרבה: שלימות המוחין היא דוקא ע"י מנוחה והתיישבות. לעומת זאת הלב מתנענע בתמידות (רצוא ושוב דרפיקו דליבא), ודוקא בזה מתבטאת חיות הלב והשפעת הדם אל הגוף, ועד"ז המדות שבלב (אהבה וכו') – שנמצאות בתנועה ותשוקה, בבחי' רצוא ושוב (כנ"ל).

ע"י עבודת העבד (ביטול) – נעשה "עבד מלך מלך", החיבור דשני הענינים: מנוחת המוח ותנועת הלב, מנוחת המוח נמשכת וחודרת גם בתנועת הלב (המדות) באופן ד"מוח שליט על הלב"⁶⁶, ויתירה מזו – סוף סוף אין זה באופן דשליטה (בעל-כרחך), אלא באופן פנימי (ברצון). והכח לזה הוא ע"י ביטול העבד – שמגיע ברצון המלך עד בעצם המלך, שלמעלה מהתחלוקת גם דמוחין, וזה נותן כח להמשיך מנוחה אמיתית ("מנוחה שלימה") בכל כחות הנפש, ולחבר את מנוחת המוח עם תנועת הלב. וי"ל שזה מרומז ב"כבד", שבו נקרש הדם⁶⁷ (שבא מהלב) במקום אחד (באופן של מנוחה).

ז. וענין זה – הגילוי דעצם המלך, מלך מלכי המלכים הקב"ה ע"י ביטול

נעתקו ב"קובץ י"א ניסן שנת הצדיק" ("קה"ת תשנ"א) אות יח, כא.

65 ראה ניצוצי אורות וניצוצי זהר לזח"ב קנג, א. וי"ו.

66 זח"ג רכד, סע"א. וראה תניא פי"ב (יו, רע"א). פי"ז (כג, א). פ"ל (לח, ב). פנ"א (עא, סע"א).

67 חולין קט, ב.

68 יתרו כ, ב.

69 ראה תניא פל"ו (מו, א).

70 ואתחנן ד, לה.

71 שבת פח, א.

72 ויקר' פכ"ד, ח. וראה סה"מ עזרת' ע' רכה, שהכתר השלישי הוא כנגד שהקדימו נעשה לנשמע (נוסף על שני הכתרים שכנגד נעשה ונשמע).

73 סידור (עם דא"ח) שער התקיעות רמה, ד ואילך.

74 מכילתא יתרו כ, ג.

75 יתרו יט, כ. כ, א.

הגילויים והשפעות גשמיים ועשירות גשמית שהיתה להם מביזת מצרים וביזת הים, הכל חדור בהכרה ב"שוב לארץ".

ט. ע"פ הנ"ל תוכן הנתינת-כח מקביעות שנה זו, שנכנסים הישר משבת לזמן מתן תורתנו, ביום ראשון בשבוע: בכל שבת נפעל (בדוגמת שבת הראשונה) ענין המנוחה בהבריאה, "באת שבת באת מנוחה". ובכל יום ראשון חוזרים מחדש הענינים שקרו ביום ראשון הראשון דמעשה בראשית – בריאת כל העולם כולו מחדש (החל מבריאת הזמן מחדש, יום ראשון), "בראשית ברא אלקים את השמים ואת הארץ"⁸³, "את השמים לרבות תולדותיהם ואת הארץ לרבות תולדותיהם"⁸⁴.

ועד"ז הוא גם בנוגע למתן תורה: בזמן מתן תורתנו בכל שנה ניתנת התורה "מחדש", ע"ד כפי שהי' במ"ת בפעם הראשונה [כהלשון "נותן התורה" לשון הוה⁸⁵], ויתירה מזה – באופן ד"מעלין בקודש"⁸⁶.

ועפ"ז מובן שכאשר נכנסים הישר משבת לזמן מתן תורתנו – בלי הפסק דעובדין דחול – נמצאים בהדגשה שני לימודים:

(א) כיון שההכנה וערב חג השבועות הוא שבת, שענינה הוא מנוחה, כללות התוכן דמתן תורה (שלכן "דכולי עלמא בשבת ניתנה תורה"⁸⁷) – הרי זה נותן תוספת כח להמשכת המנוחה בזמן מתן תורתנו, בבואנו הישר מההשפעה דמנוחת שבת.

ש"לא בשמים היא"⁷⁶, אלא דוקא למטה, ופס"ד התורה נעשים דוקא ע"י הכרעת השכל דב"ד שלמטה, "ובאת אל הכהנים . . . ואל השופט אשר יהי' בימים ההם"⁷⁷, כפי שהם מעריכים את התנאים ומצב העולם. ודוקא שם ממשיכים מנוחה ושלוה דתורה, שכל התורה ניתנה לעשות שלום בעולם⁷⁸.

ומזה נמשך הכח ממתן תורה לפעול מנוחה ("שקטה") בכל העולם כולו, על-ידי-זה שמתגלית התכלית והכוונה דכל הבריאה, כנ"ל.

ח. עפ"ז מובן גם סדר העבודה דבני' כהכנה למתן-תורה:

לאחרי יציאת מצרים היתה אצלם העבודה במ"ט ימי הספירה בבירור פרטי המדות דחסד שבחסד עד מלכות שבמלכות (עבודה בבחי' שינויים בכל יום ויום מדרגא לדרגא); ולאחרי המ"ט ימים – בסיום דמלכות שבמלכות, תכלית הביטול ד"תפלה לעני", הגיעו ליום החמישים (שער הנו"ן), כידוע שמלכות מגיעה בכתר, עד בפנימיות הכתר, "לפני הוי" – הגילוי דמתן תורה⁷⁹, "אנכי ה' אלקיך", עד באופן שזה נעשה "אלקיך" – "כחך וחיותך"⁸⁰.

וביחד עם זה קבלו בני' את כל הגילויים דסדר השתלשלות, גילוי מעשה המרכבה⁸¹, וירד ה' על הר סיני על כסא הכבוד שלו⁸² וכו', נוסף על

76 נצבים ל, יב. וראה ב"מ נט, ב.
77 שופטים ז, י. ואהז"ל "אין לך אלא שופט שבימיך" (ספרי ופרש"י עה"פ. וראה גם ר"ה כה, ב).

78 רמב"ם סוף הל' חנוכה (מספרי נשא ו, כג – ראה לקו"ש ח"ח ע' 349 ואילך).
79 ראה לקו"ש במדבר יב, א ואילך.
80 ראת לקו"ש שם טו, רע"ד. ועוד.
81 ראה משפטים כד, י ואילך.
82 פרש"י יתרו יט, כ.

83 בראשית א, א.

84 פרש"י בראשית א, יד.

85 של"ה כה, א. לקו"ת תזריע כג, א. ועוד.

86 ברכות כה, א. וש"נ.

87 ולהעיר שבזמן הזה (שקביעות החדשים

היא ע"פ החשבון) יום א' דחגה"ש (ו' סיון) אא"פ לחול ביום השבת.

בני ישראל במדבר סיני: מנין קשור עם קביעות והתיישבות – דבר שבמנין אינו בטל⁹⁰. ובפרט מנין בני"ש שמתוך חייבתן לפניו מונה אותם כל שעה⁹¹, וזה מוסיף עוד יותר בקביעות⁹² ומנוחה שלהם. לאידך גיסא מנין בני"ה דוקא במדבר, "ולא ישב אדם שם" – המשכת המנוחה למטה במקום דהיפך ההתיישבות⁹³.

[וי"ל דוגמא לדבר – במנין דמעשר בהמה (להבדיל), שמונים דוקא כאשר הבהמות אינן עומדות במנוחה במקום אחד, אלא כאשר הן יוצאות מן הדיר⁹⁴, עד שמגיעים לעשירי – ו"העשירי יהי קודש"⁹⁵, קדש מלה בגרמי⁹⁶, שלימות המנוחה וההתיישבות].

יא. ההוראה לפועל מהאמור לעיל:

כיון שבזמן מתן תורתנו בכל שנה ניתנת התורה (באופן חדש) מחדש, והיא ניתנת למטה דוקא ("לא בשמים היא"), באופן שמתוסף חידוש במנוחה שבעולם – מובן שבני"ש צריכים בכל שנה לקבל את התורה (מחדש) באופן חדש, "בכל יום יהיו בעיניך חדשים"⁹⁷ עד חדשים ממש, ובאופן שהם "קולטים" זאת בשכלם למטה, עד באופן של (ממש מלשון) ממשות.

ועאכו"כ בשנה זו, כאשר נכנסים הישר משבת לזמן מתן תורתנו ביום ראשון – צריך החידוש בזה להיות

(ב) כיון שזמן מתן תורתנו הוא ביום ראשון בשבוע – הרי זה מדגיש עוד יותר שהמנוחה (דמתן-תורה) נמשכת גם במציאות העולם שמתהווה ביום זה (ראשון) מחדש (ע"ד יום ראשון דמעשה בראשית), המשכת מנוחה בעולם שקשור עם שינוי והתחלקות דזמן ומקום.

יתירה מזה: החידוש במציאות העולם נמשך מהחידוש דתורה (בזמן מ"ת), כמאמר⁸⁸ אסתכל באורייתא וברא עלמא, במילא מובן שהחידוש דזמן מ"ת בשנה זו קשור עוד יותר עם חידוש בהמשכת המנוחה ("שקטה") בקיום העולם.

י. עפ"ז מובנת גם השייכות המיוחדת עם (שבת) פ' במדבר דוקא:

מתן תורה ה' דוקא במדבר. ומובן, שאין זה מקרי ח"ו, אלא בהשגחה פרטית (במכ"ש מכל עניני העולם), כיון שלמתן תורה יש שייכות עם ענין המדבר.

ויש לומר אחד הביאורים בזה: בעולם גופא (שמצ"ע הוא "חסר מנוחה") העדר המנוחה והתיישבות האדם – הוא במדבר, שמדבר הוא "לא ישב אדם שם"⁸⁹: אם הוא אדם, אין מקומו במדבר, ועאכו"כ אין זה מקומו בהתיישבות ("לא ישב אדם שם"). והחידוש דמ"ת הוא – המשכת מנוחה ("שקטה") אפילו במקום שהוא בתכלית ההיפך ממנוחת והתיישבות האדם ("לא ישב אדם שם"), ועאכו"כ שעי"ש נעשית מנוחה גם בשאר העולם (מקום מושב האדם).

ולהוסיף, שענין זה מודגש גם בכך שבתחלת פ' במדבר מדובר אודות מנין

90 ביצה ג, ב. וש"נ. שר"ע י"ד סק"י ס"א. שר"ע אדה"ז סתמ"ז ס"כ.

91 פרש"י ר"פ במדבר.

92 ראה לקו"ש ח"י"ח ע' 25. וש"נ.

93 ראה לעיל הערה 30.

94 בכורות נח, ב במשנה. רמב"ם הל' בכורות רפ"ז.

95 בחוקותי כז, לב.

96 זח"ג צד, ב. וראה סידור עם דא"ח ר, ג

ואילך.

97 פרש"י יתרו יט, א. עקב יא, יג. תבוא כו,

טז.

88 זח"ב קסא, א"ב.

89 נסמן בהערה 30.

וגם מה טוב ונכון וכו' בלימוד הרמב"ם (כפי שנחלק לשנה אחת (בערך) ע"י לימוד ג' פרקים ליום, או לג' שנים ע"י לימוד פרק אחד ליום, או בספר המצוות),

והן בשיעורים הפרטיים בכל חלקי התורה של כל אחד ואחת, כל חד לפום שיעורא דילי.

יב. ובענין זה (הוספה וחיידוש בתורה בקשר עם זמן מתן תורתנו) יש להציע לעורר ולעודד אודות ענין נוסף – לפרסם ולהדפיס חיידושי תורה.

ובהקדמה:

ידוע שיש בכחו של כל יהודי, ויתירה מזה – יש לו חיוב, לחדש בתורה¹⁰², "לאפשה לה"¹⁰³, וכפסק-דין אדמו"ר הזקן בהלכות תלמוד תורה¹⁰⁴: "לחדש חידושי הלכות רבות לפי רוחב שיש בלבו וישוב דעתו". וכידוע שלכל יהודי יש את חלקו המיוחד בתורה – "ותן חלקנו בתורתך"¹⁰⁵ – שבו יש בכחו להיות תלמיד המחדש בתורה.

בדורות שלפנינו היו זהירים בנוגע לחידושי תורה (אפילו כאשר אין זה להלכה למעשה, אלא בדרך פלפול בלבד), הן בנוגע לכתיבת חידושי תורה, ועאכו"כ בנוגע לפרסומם בדפוס. והנהגה היתה ש"לא כל הרוצה כו' יטול"¹⁰⁶, אלא דוקא לאחרי כו"כ תנאים שמוכיחים שהחידושים היו מכוונים לאמיתתה של תורה כו'.

משא"כ בדורות שלאחרי זה, עד בדורנו זה – הרי מחד גיסא, צריכה אמנם להיות זהירות יתירה, כיון שלא כל

ביתר שאת וביתר עזו, ובשני הקצוות: קבלת התורה מחדש מתוך הכרה בנותן התורה, ושהתורה היא תכלית כל הבריאה כולה, ובמילא מביא זה לחידוש במנוחה אצל יהודי בעבודתו ומביא מנוחה בעולם; וביחד עם זה – להמשיך מנוחה מהתורה בכל פרטי המצוות, בכל פרטי הכחות שלו ובכל פרטי עבודתו, עד בכל פרטי העולם.

החל מזה שמתחדש אצלו חיידוש בלימוד התורה שלו מתוך הכרה בנותן התורה, ובמיוחד – ע"י לימוד פנימיות התורה, "דע את אלקי אביך ועבדהו בלבב שלם"⁹⁸, וביחד עם זה – לימוד התורה בהבנה והשגה דשכל האדם. ובפשטות: כל יהודי יסיף חיידוש – בכמות ובאיכות – בלימוד התורה,

הן בשיעורים כלליים השווים לכל נפש, כולל ובמיוחד בזמנים אלו – באמירת פרקי אבות בכל שבתות הקיץ, ומה טוב – שילמדו משנה אחת (או כמה משניות) בעיון, בהבנה והשגה,

וכמו"כ בשיעורי חת"ת הידועים – ללמוד בכל יום את שיעור החומש (כפי שנחלק לימי השבוע), שיעור תהלים (כפי שנחלק לימי החודש) ושיעור תניא (כפי שנחלק לימי השנה) – ושלושה שיעורים אלו הם כנגד ג' הרועים הקשורים עם חג השבועות: חומש – כנגד משה רבינו שקיבל תורה מסיני⁹⁹. תהלים – ספרו של דוד המלך, שמת בעצרת¹⁰⁰, ותניא – ביאור בתורת ישראל הבעש"ט שגם יום ההילולא שלו הוא בחגה"ש¹⁰¹;

98 דה"א כח, ט. וראה תניא ק"א קנו, ב.

99 אבות רפ"א.

100 ירושלמי ביצה פ"ב ה"ד. חגיגה פ"ב ה"ג.

רות רבה פ"ג, ב. תוד"ה אף עצרת – חגיגה ז, א.

וראה לקושי ח"ח ע' 21 ואילך. וש"נ.

101 לקויד ח"א לב, א. מב, א. וראה לקושי

ח"ח ע' 22.

102 אגה"ק סכ"ו (קמה, א).

103 זח"א יב, ב.

104 פ"ב ס"ב.

105 אבות פ"ה מ"ב.

106 לשון המשנה – ברכות טז, ב.

ולהוסיף, שכאשר מפרסמים את החידושים בדפוס לאחרים – הרי טבע בן אדם (מפני כבוד עצמו, ומנהג העולם), גם דנה"ב, שיהיה עוד יותר ויסתכל שוב ויעיין במה שכותב ומפרסם.

ויישר כחם של כל לומדי תורה ומקיימי מצוות בהידור שינצלו את ההתעוררות דזמן מתן תורתנו זה להשתדלות לחדש בתורה (ע"פ כללי התורה) ולפרסם את חידושיהם – ויהי רצון ולהתפלל להתקרב ככל היותר לדרגת תלמיד ותיק, וכל מה שתלמיד ותיק עתיד לחדש ניתן למשה מסיני¹¹⁰.

יג. ויהי רצון, שההוספה והחידוש בלימוד התורה בבואנו מזמן מתן תורתנו – יוסיפו עוד יותר במנוחה, מנוחת הנפש ומנוחת הגוף דלומדי התורה, מתוך בריאות הנשמה ובריאות הגוף, ומנוחה דכל בני"ב בכל מקום שהם,

וכן גם במנוחה בכל העולם כולו.

עד שזה יביא בקרוב את המנוחה האמיתית והשלמה – ד"יום שכולו שבת ומנוחה לחיי העולמים", ביטול הגלות דבנ"י, שגלות היא היפך הכי גדול דמנוחה והתיישבות דבנ"י – "אוי להם לבנים שגלו מעל אביהם"¹¹¹, שמתבטלים הן טלטולי הגלות והן היפך המנוחה דהגלות פנימי בעבודת השם,

כולל ופשוט – הביטול דכל ההעלמות והסתרים דגלות, וכל השאלות ובפרט בהגאולה ומשיח צדקנו, שזה בא מצד הגלות עצמה, מצד זה שנולדנו בגלות וגדלנו בגלות, במילא

אחד שכותב חידושי תורה וכותב פסקי דינים ניתן לסמוך עליו, אבל לאידך, בגלל ירידת הדורות – צריכים לחפש אופנים רבים ככל האפשר להוסיף בלימוד התורה, באופן ד"יגדיל תורה ויאדיר"¹⁰⁷, כולל יגדיל בפרט זה.

ולכן¹⁰⁸ כדאי לעודד ולזרו את כל אלו השייכים לחדש בתורה – ובתנאי שנלמדת ע"פ כללי התורה כפשוט – שאפילו אם אין הם בטוחים אם חידושיהם מכוונים לאמיתתה של תורה, הרי לא רק שלא יתעכבו מלכתוב החידושים, אלא – ישתדלו לכתבם, ולפרסם זאת גם בדפוס (בקובץ מיוחד בפ"ע, או בקובץ הכולל חידושי תורה גם מאחרים), ולא רק בין חבריהם ותלמידיהם, אלא גם בין לומדי תורה בכלל,

ועיקר טעם הדבר הוא – כנ"ל – כיון שרואים בפועל, ומעשה רב, שעל-ידי-זה מתוסף ב"יגדיל תורה ויאדיר", בחיות ותענוג בלימוד התורה, הן בנוגע לעצמו, כפי שרואים בפשטות את התועלת שמתוספת בלימוד התורה על-ידי-זה שצריכים לכתוב זאת לאחרים, והן בנוגע לאחרים ("קנאת סופרים תרבה חכמה"¹⁰⁹) – שזה (התועלת שבזה) היא הבחינה הטובה ביותר לצורך הדבר.

וכאמור, הגם שיתכן שהחידוש אינו מתאים לגמרי לאמיתתה של תורה (כנ"ל), הרי זה כדאי. ובפרט שיכולים להזהר בזה בכך שלא יפסקו מסקנא להלכה, או אפילו כשכותבים מסקנא – יכולים להוסיף שזהו: לפענ"ד, או אין לסמוך על זה, וכיו"ב.

(110) ראה מגילה י"ט, ב. ירושלמי פאה פ"ב ה"ד. שמ"ר רפמ"ו. הנסמן בלק"ש הי"ט ע' 252 הערות 20-21.

(111) ברכות ג, סע"א.

(107) ישעי' מב, כא. חולין טו, ב.

(108) ראה גם ספר השיחות תשמ"ח ח"א ע'

249 ואילך.

(109) ב"ב כא, סע"א. כב, רע"א.

ומהגשמיות – כלי לרוחניות, עד לרוחניות הכי נעלית, עד לכביכול עצמותו ית', שקשור דוקא עם יש הגשמי¹¹⁴,

בגאולה האמיתית והשלימה ע"י משיח צדקנו, ובאופן של זריזות – לפעול ולעשות ענין זה, ודוד מלכא משיחא יבוא ויגאלנו וכל אחד מאתנו אומר למשיח צדקנו "שלום עליכם", עליכם לשון רבים – כולל כל נשמות דכל בני"ש בדור הגאולה, והוא משיב לכל אחד בנפרד "עליכם שלום" [עליכם לשון רבים כולל – מעשינו ועבודתינו דכל יהודין], ו"עליכם שלום" לכל בני"ש יחדיו,

ועוד והוא העיקר – מ"ד.

הרי אנו "אנשי גלות" ר"ל, ונמצאים ב"מצב-גלותי" – שכל זה יתבטל, ויתהפך (ע"י תשובה אמיתית), ע"י שיגלה בתוכו וידגיש את הנשמה (חלק אלוהי ממעל ממש¹¹²), שנמצאת למעלה מגלות, ונמצאת במצב של מנוחה, מעין שבת ומנוחה לחיי העולמים.

וכל זה בא באופן דמיד – "מיד" ר"ת משה, ישראל (הבעש"ט), דוד מלכא משיחא, ג' הרועים הקשורים עם חג השבועות (כנ"ל) – ותיכף ומיד ממש: תיכף לת"ח ברכה¹¹³, מיד ר"ת כנ"ל, ממש – באופן של ממשות, בגשמיות וחומריות העולם, באופן שעושים מחומריות גשמיות,

114) ראה אגה"ק ס"כ (קל, ריש ע"ב). ביאורי זוהר לאדהאמ"צ בשלח מג, ג. ובכ"מ.

112) תניא רפ"ב.
113) ברכות מב, א.